Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. si 30cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă si învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România si străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru si din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât si inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 236. Braşov, Vineri 25 Octomvre (6 Noemvre) 1896.

Cortina a cădut.

S'a închis şi esposiţia milenară, ce s'a fost inaugurat înainte cu şése luni în mod atât de lărmuitor, ca şi o operă epocală, la care credeau arangiatorii, că va alerga tótă lumea dinăintru şi dinafară, ca s'o vadă şi s'o admire.

Cortina a cădut şi acum publicul spectator îşi face criticile sale, ér arangiatorii îşi fac socotéla la cassă.

Intrebarea cea mai importantă a momentului este deci: care va fi bilanţul şi al unora şi al altora?

Inainte de-a face reflecsiuni cu privire la întrebarea din urmă, va fi bine şi potrivit se constatăm, că noi Românii din Transilvania şi Ungaria n'am fost între publicul spectator al minunilor, ce s'au espus pe câmpul „Rakos" din Pesta. Am lipsit cu totul dela acéstă representaţiă milenară, nu fiind-că n'am avé simţ şi pricepere pentru operele menite a marca progresul în cultură al unui popor, ci pentru-că prin lipsa nóstră am voit se arătăm nemulţămirea, ce ne-a cuprins când am vedut, că serbărilor milenare li-s'au dat un caracter esclusiv maghiar, un caracter duşmănos faţă cu naţiunile nemaghiare, cari prin munca şi jertfele lor de sânge au făcut cu putinţă susţinerea Ungariei în curs de-o miiă de ani şi au dat culturei maghiare acel razim şi scut, de care avea lipsă ca se se pótă desvolta şi se pótă ajunge unde este.

In schimb pentru marele bine, de care s'a bucurat mica naţiune maghiară din partea conlocuitorilor români, slavi şi germani în curs de o miiă de ani, Maghiarii de astădi au aflat cu cale a-i brusca pe toţi, a-i ignora şi despreţui, punênd în scenă tămbalăul milenar cu singura tendinţă, de-a înfăţişa tot ce esistă în acest stat ca trăind din căldura radelor sórelui „culturei" şi a sentimentelor maghiare.

Decă în adevĕr scopul esposiţiei din Pesta ar fi fost se arate oglinda progresului ţĕrilor cari formézĕ acest stat şi a popórelor lor, atunci la acea esposiţiă ar fi trebuit se emuleze diferitele naţionalităţi în înfăţişarea talanţilor, ce i-a adunat fiă-care după putinţa şi hărnicia ei în serviciul puternicei deiţe a progresului omenesc.

Dér aşa, fiind vorba numai de împopoţinarea elementului dela putere cu pene mai mult streine şi de îngâmfarea lui pe contul şi pe spinarea celorlalte popóre, cine ar fi mai putut sta la îndoélă asupra rolului, ce ni-l indica nouĕ Românilor consciinţa şi onórea nóstră naţională faţă cu acéstă stare de lucruri?

Nu vom mai repeţi însĕ lucruri prea bine cunoscute. Am lăsat se premérgă observările de mai sus numai ca ilustraţiă la constatarea scurtă, a diarului „Magyar Hirlap" privitor la atitudinea Românilor faţă cu esposiţia milenară.

Acest organ pune degetul pe crucea, ce-a făcut'o istoria timpului pe pagina, în care vor fi însemnate serbările iritătóre şi mult costisitóre din anul acesta. Acéstă cruce vré se arate, că dintre cei invitaţi la mileniu au lipsit mulţi, de tot mulţi, cari ori şi cum numĕră ceva în acéstă ţéră.

Dis'am, nu de mult, că neparticiparea Românilor la mileniu a intrat deja în domeniul istoriei. Fóia maghiară înregistréză, cu observări proprie ei, acest fapt istoric, pe care nici procesiunea de bêlciŭ a clownilor „frăţietăţii" dela Caransebeş, nici comedia cu „escursiunea de studii" a scolarilor din Blaşiu, nici mascarada arangiată cu „bravii" învĕţători şi catecheţi sĕlăgeni nu l'au putut schimba.

Noi Românii ne-am dat aşadér la o parte şi fóia maghiară are dreptate, că acésta este instructiv, dér nu atât pentru noi, cât pentru ei.

Nu vor se o înţelégă astădi, ameţiţi de patima celor ce jócă pe ultima carte în speranţă, că vor câştiga tot şi vor lăsa pe toţi ceilalţi goi ca napul; dér o vor înţelege mâne, când vor vorbi faptele neesorabile ale mersului istoriei.

Nu scim cum se va întórce viitorul, dér noi frică nu avem, căci am mers totdéuna calea dréptă şi leală a unui popor consciu de însemnătatea sa în acest stat.

Nu ne bucurăm, că am ajuns în haiul, ce înstrăinéză unul de altul popórele chiămate a lucra împreună pentru înaintarea şi fericirea patriei, dér suntem fórte liniştiţi, că nu ne-am aflat între publicul, ce a asistat la serbările din Pesta.

Cei ce au luat parte sunt şi competenţi aşi da părerea despre ce au vĕdut şi au esperiat în decursul esposiţiei. Critica lor, ce-o vedem mai jos, numai favorabilă nu este, ér bilanţul financiar al arangiatorilor este chiar desperat. Totul se resumă în cuvintele: deficit mare moral şi material!

Şi cei ce constată acest resultat încă nici nu s'au gândit bine la deficitul aprópe ireparabil, ce l'a adus cu sine instrăinarea şi mai mare, ce s'a produs între elementul dela putere şi naţiunile nemaghiare prin forţarea acestei serbări esclusive, vătĕmătóre pentru simţul şi ambiţiunea lor.

Cortina a cădut. Criticii au cuvêntul.

Sinodul archidiecesan gr. cat.

(Urmare).

Administrarea averilor bisericescĭ.

Intre agendele unui sinod diecesan, atât după dreptul universal bisericesc, cât şi în tenórea canoanelor aduse în concilii provinciale, se ţine administrarea averilor publice bisericescĭ.

Cum s'au administrat acestea până acum şi ce controlă s'a dus? Nu sciu. Dic numai, că datorinţă are sinodul, sĕ *constateze avantagiele orĭ defectele administrării în regie, si respective a metodei de arendare*, şi sĕ se alăture pe lângă cea mai bună. Şi fiind-că nici o avere bisericéscă de ale nóstre nu se póte numĕra între latifundii, *e de preferit administrarea în regiă ca mai proventuósă.*

De provisorĭ ai domeniilor ar puté sĕ servéscă *şi clerici* deşteptĭ şi cu cunoscinţe economice, de sine se înţelege, că numai până atuncĭ când li-s'ar oferi vre-o parochiă. In casul acesta n'ar fi constrînşĭ mulţĭ sĕ âmble din o comună în alta ca învĕţătorĭ. La părere schimbarea prea désă a provisorilor ar fi dăunăciósă, în realitate nu. Fiă-care e convins, că cu cât e sîta mai nouă, e mai bună.

In centru sĕ se constitue un oficiolat, care în locul prim sĕ se ocupe cu controla şi dirigearea tuturor averilor.

Fiind vorba despre averĭ, îmĭ aduc aminte, că în vară s'a scris în colónele preţuitei „Gazeta Trans." despre „fundaţiunile pentru stipendii", unde cineve milita pentru conferirea stipendiilor marĭ nu numai la universităţile din Viena şi Budapesta, ci şi tinerilor, carĭ cercetéză universitatea din Cluşiu. De arguminte îi servea împrejurarea, că şi la Cluşiu se pot câştiga tot acelea cunoscinţe, ca şi la alte universităţĭ, că traiul după spusele tuturor e tot aşa de scump, că studenţii din Cluşiu sunt tot atât de bunĭ Românĭ ca şi alţii şi în urmă, că nicĭ intenţiunea piilor fundatorĭ n'a putut fi, ca literile fundaţionale sĕ nu se schimbe nicĭ când înschimbându-se împrejurările. Pe timpul, când s'au făcut fundaţiunile, erau alte împrejurărĭ: la Cluşiu nu era universitate, despre locul, unde şĭ-a făcut cineva studiile nu era întrebat. Astădĭ însĕ se pretinde chiar şi dela medicĭ calificaţiune patriotică *şi aşa ar fi de dorit, ca sĕ se iu la desbatere sinodală şi cestiunea „fundaţiunilor pentru stipendii".*

III.

E lucru cunoscut şi esperiat de toţĭ, că seclul nostru n'a progresat numai în arte şi sciinţe felurite, ci a făcut progrese însemnate şi în demoralisare, care-şĭ varsă veninul în tóte păturile societăţii. De acésta demoralisare, durere, nu rĕmâne cruţat nicĭ poporul nostru, parte, că s'a răcit în credinţă, parte că se vede părăsit şi lăsat pradă neorientării sale, când şi legile, în multe casurĭ îi apĕră demoralisarea, îl ajută la necredinţă, îi alungă încrederea şi iluziunile.

Audĭ înjurăturĭ şi vedĭ lucrurĭ obscene dela băiăţĭ, carĭ abia sciu sĕ vorbéscă, orĭ abia sunt capabilĭ de ceva. Şi te dóre când vedĭ, că părinţii adesea se bucură, că băiatul dă semne, că are sĕ fiă măestru în lucrurĭ rele.

Se lăţesce patima beţiei, pe care o consideră de „virtute" în mare parte nu numai bărbaţii, ci şi femeile şi chiar şi copiiĭ. Urmarea: feţe desperate, generaţie debilă, corupţiă şi incuibarea morburilor de diferite specii, precum şi sĕrăcia, care bate la uşă. Lăsând, ca timpul sĕ vindece ceea ce s'a stricat de ómenĭ în timp, vom ajunge la starea unui popor sĕrac, cerşitor şi corupt, care nicĭ de milă nu e vrednic.

Moralitatea poporului, promovarea instrucţiunii şi desvoltarea gustului estetic sunt câmpul de activitate al preotului. Aicĭ îşĭ póte face adevĕrate merite şi nu numai cu aceea, că va edifica biserică, şcólă etc. E şi curios, că se plâng mulţĭ, că nu-i promovéză, fiind că le-a fost imposibil sĕ înmulţéscă averea bisericéscă orĭ şcolastică.

Dér nu acésta, ci îngrijirea de sufletele credincioşilor e datoria lui principală.

Şcólă, biserică şi alte supeiedificate le ridică poporul şi atuncĭ, când e sĕrac şi demoralisat, numai sĕ se facă repartiţie şi cóla sĕ fiă subscrisă de pretorele. Acesta nu e meritul preotului, ci merit ar avé — cum de fapt şi au — atuncĭ, când prin instrucţiune şi catechisare l'ar conduce, ca însu-şĭ sĕ vadă lipsa acelora, şi cu dragă voie sĕ-şĭ ofere obolul sĕu. Meritele din cestiune le póte câştiga numai mijlocit prin împlinirea datorinţelor principale.

In familiă.

Revin la acele de mai înainte. Nu numai canónele bisericii universale, ci şi canónele aduse de biserica nóstră mai în tóte sinódele, ţinute din 1700 şi până acum, reprobă înjurăturile şi beţia şi împun preoţilor, ca sĕ-şĭ dée tótă silinţa de a estirpa datinele acestea rele. Ce efect au avut însĕ? Au rĕmas pe hârtie: literă mórtă, căcĭ deşi se va fi întreprins ceva pentru estirparea lor, a fost sporadic şi cu puţin resultat, lipsind o lucrare comună şi energică.

Aicĭ mai mult ar puté sĕ ajute reuniunile de femei, pe carĭ noi nu le avem. Femeia care urmăresce pas de pas pe băieţii sĕi, le dă şi le póte da cele mai bune instrucţiunĭ, ea îi póte dojeni în tot momentul décă păcătuesc, ea îi póte pedepsi, de ea ei ascultă mai mult şi o iubesc mai cu ardóre. Ea le póte da băieţilor instrucţiă despre urmările rele ale beţiei, ea le póte interdice beutura. Dela ea depinde décă copilaşul merge la biserică, décă feciorii şi fetele se pórtă onest. Ea póte influinţa mai mult decât orĭ si cine asupra coregerii bărbatului sĕu. Cu'n cuvênt, dela femeiă depinde viéţa fericită şi morală a familiei. *Se cuvine decĭ şi se şi impune, ca preotul s'o angajeze de ajutor în câmpul moralităţii.* Preotul combate odată în om viţiile acestea; mama le póte combate în fiă-care di. Şi aicĭ e importanţa ei.

Sinodul sĕ decidă asupra reuniunilor de femei şi sĕ facă atenţĭ pe preoţĭ, ca şi ei, dér mai ales femeile lor, sĕ grupeze pe tóte femeile în jurul lor; sĕ formeze reuniunĭ, a cărei membre sĕ fiă obligate a păzi cu ochĭ de Argus, ca odórele lor sĕ nu devină victimă corupţiunei. Reuniunea sĕ-şĭ aibă statutele şi averea ei, pe care femeile s'o administreze, avênd cu acésta mai dese ocasii de convenire, unde sĕ discute asupra mijlócelor, ce mai cu efect ar promova scopul reuniunei.

Despre starea averei şi progresul ce-l vor face reuniunile sĕ se

facă raporturî detaiate şi în fiă-care an sĕ se inainteze P. V. Consistor.

Cercul de activitate a unei atarî reuniunî s'ar pute lărgi, cuprindĕnd şi scopul măreţ al înaintării decórei cultului divin la ce îndémnă pe preoţî şi canonul 31 din 1869.

Mi-se va obiecţiona, că acestea-s lucrurî ideale, sunt ilusiunî. Femeile nóstre nu vor fi aplicate la aşa ceva.

Sunt idealurî, dér nu ţintim noi la ideal? Şi décă da, pentru ce nu întrebuinţăm mijlócele conducĕtóre la scop? A ḑice, că femeile nu vor împărtăşi idea înfiinţării de reuniunî cu aşa nobil scop, e atât cât a le atăca în ambiţiune şi a trage la îndoială frumósele lor calităţî morale.

La scólă.

Poporul nostru merită tótă consideraţiunea şi lauda pentru viul interes ce-l pórtă faţă de scólă. E sĕrac şi stors de multele lipse, dărî grele şi numeróse, cu tóte acestea e gelos pe scóla sa şi vrea cu orî ce preţ sĕ-i conserve independenţa. Durere însĕ, că lui nu i-s'a dat încă se guste din fructele dulcî ale scólei. Invaţă băiatul 6 şi respective 9 anî, şi când e mare nu scie nimic. Nu scie şi nicî nu e de mirat, căcî n'a sciut nicî când a ieşit din scólă. Causa? La tótă întêmplare neinteresul manifestat de cei chiemaţî.

Preotul în calitate de director nu controléză pe învĕţător, ca catechet nu catechiséză, deşi îl obligă şi la una şi la alta can. 34 din 1869 şi 169 al Conc. I. prov.

Câte comune au preoţî de aceia, carî consciu de datorinţele ce le incumbă în vre-o Duminecă înainte de începerea anului scolar cetesc pe băieţii obligaţî la scólă, fiă ordinarî fiă de repetiţiune? Puţinî! Şi mai puţinî sunt aceia, carî nu lasă sĕ trécă nicî o ocasiune acomodată pentru propovĕduirea folóselor, ce le dă scóla pentru scóterea la ivélă a datorinţelor, ce le au părinţii a-şî cresce fiiî, şi ce le au fiiî de a studia.

E de dorit *sĕ se aducă lege, care tacsativ sĕ desfăşure datorinţele preotului faţă de scólă, ca despre visitele, ce le va face sĕ rĕmână urmă în protocolul scolar şi sĕ se facă atenţî la observarea canónelor, ce le impun catechisarea.*

Protopopii asemenea sĕ fiă obligaţî a visita scólele, şi pe basa cunoscinţelor luate în faţa locului şi a informaţiunilor luate dela preot, sĕ facă raport forurilor mai înalte. Er cu ocasiunea esamenelor, sĕ întrebe copiii, ca înşi-şî sĕ se convingă, décă scolarii sciu orî sunt numai dresaţî cu rolurî. Sunt, carî vor ḑice, că numai învĕţătorul scie, ce pot presta scolarii. Fórte drept. E adevĕr însĕ şi aceea, că superiorii scólei nu-s obligaţî sĕ scie cât li-s'a propus, şi cum şi cât a trebuit sĕ li se propună.

Decî controla acésta e indispensabilă pentru progresul învĕţĕmêntului poporal, totu-şî nu e suficentă. Esperienţa ne arată, că sunt mulţî, carî nu scólele poporale le-au absolvat numai, ci au 3—4 clase gimnasiale, şi tot nu sciu nimic. Nu sciu, căcî facultatea de a uita e mai mare decât a ţine minte. Trebue dér sĕ li se dée mod şi cale, ca mult-puţinul, ce şi-l'au însuşit în şcóla poporală sĕ nu-l pérdă, ci sĕ adaugă la el.

In privinţa acésta *unicul mijloc sunt bibliotecile poporale.* Canónele bisericescî nu vorbesc despre acestea, impun însĕ preoţilor, ca sĕ înfiinţeze *bibliotecî parochiale* (Conc. pr. pag. 133). Tot asemenea şi Associaţiunea transilvană vine în ajutor înfiinţării de bibliotecî.

E greu lucru, dér nu e imposibil. Sĕ facem numai începutul şi cu timpul vom avé ceva real, şi poporul încă va alerga în Dumineci şi sĕrbătorî, nu la crîşmă, ci la bibliotecă, unde orî că se va consulta, orî că va ceti, va contribui nespus la desvoltarea lui şi la ţinuta, ce trebue s'o aibă în tóte împrejurările şi faţă de orî-ce causă.

N'ar face Sinodul un lucru de prisos, décă ar hotărî *înfiinţarea bibliotecilor poporale,* la realisarea cărora sĕ se angajeze „Associaţiunea Trans.“ şi alte corporaţiunî.

De mare insemnătate ar fi şi crearea unui despărţĕmênt scolastic în centru, care neobosit sĕ lucreze pentru ridicarea învĕţĕmêntului atât acasă, cât şi prin frecventa visită a scólelor.

(Va urma.)

In cercurile parlamentare se asigură, că parlamentul ungar, care cum se scie fusese convocat pe 23 c. nu-şî va începe şedinţele, decât numai în 26 c. deóre-ce în înţelesul regulamentului camerei, acésta îşî póte ţiné prima şedinţă numai trei ḑile după terminul convocărei. In şedinţa acésta preşedintele ad hoc va împărtăşi, că Maj. Sa are de gând sĕ deschidă parlamentul în mod festiv printr'un mesagiu. Incă înainte de deschiderea parlamentului îşî vor ţiné *cluburile* tuturor partidelor adunările lor de constituire. Adunarea de constituire a *partidei naţionale* se va ţiné la 21 c. sub preşedinţia lui Ferdinand *Horanszky;* partidul *kossuthist* se va constitui la 20 c. sub preşedinţia lui Francisc *Kossuth;* partidul lui *Ugron* va ţiné la 21 c. o conferenţă; ér partidul *poporal* va ţine o consultare în 20 c.

Nou preşedinte al Statelor unite nordamericane, după cum se depeşéză din New-York, a fost ales ierî *Mac Kinley* cu o majoritate de *244* voturî.

La visita regelui Serbiei în România. Ḑiarele din Budapesta primesc din Belgrad scirea, că regele *Alexandru* s'a esprimat cu *mare mulţămire şi îndestulire* asupra primirei cordiale şi simpatice ce i-s'a făcut din partea regelui Carol şi a poporului român. In cercurile politice din Belgrad se accentuéză, că visita regelui Alexandru la Bucurescî a urmat din indemnul şi dorinţa, de-a lega mai strins *raporturile între Serbia şi România,* carî în trecut au avut aceeaşî sórte, ér în present au multe interese comune.

Prohodul serbărilor „milenarĭ“.

Scim, că exposiţia din Budapesta s'a închis Marţa trecută, în 3 Noemvre n. cu ea s'au sfârşit şi faimósele serbărî „milenare“. Solemnitatea închiderei a avut înfăţişarea unui prohod sĕrăcăcios; se vedea din tóte, că publicul „patriotic“ nu prea e încântat de resultate.

Lăsăm sĕ urmeze aicî câte-va pasagii din reprivirile, ce le fac foile ungurescî asupra serbărilor şi a încheiării lor.

„Alkotmány“, după ce spune, că serbarea închiderei exposiţiei nicî nu s'a făcut la loc liber, ci numai într'o sală ḑice între altele:

Actul închiderei esposiţiei abia décă merită numele de serbare. Aprópe numai miniştrii, funcţionarii şi ḑiariştii s'au presentat pentru de-a audi vorbirile de închidere. Marea sală nicî pe jumĕtate nu era ocupată de public, dér nicî n'a pierdut nimenea nimic prin aceea că n'a luat parte la serbare. A fost imposibil de-a închide marea serbare naţională într'un mod mai sĕrăcăcios, de cum s'a închis; nicî urmă de insufleţire nu era şi nimic nu-ţî mai aducea aminte de momentul sublim, când Majestatea Sa regele a deschis esposiţia.

„Magyarország“ scrie între altele:

Serbările nóstre (milenare) au avut pe dinafară un lustru, o strălucire; cuprinsul însĕ, esenţa li-a lipsit... S'au dat soarele şi ospeţe luxóse, palatul regal însĕ a fost închis. Regele maghiar însu-şî vine din Viena la serbările nóstre ca óspe....

Resultatul esposiţiei nóstre este — *deficit.* **Deficit în privinţa morală şi financiară.** Ce privesce partea morală, nicî n'a avut nimenea nu sciu ce speranţe marî; ce privesce însĕ partea financiară, la asta au contat peste mĕsură mulţî. Bine au umblat numai aceia, carî sub masca esposiţiei au scumpit traiul în capitală deja de doi anî de ḑile. Insĕ-şî direcţia esposiţiei s'a înşelat. Mai bine s'a distins ea în spirit epicureic prin multele cârciume, cafenele şi chioscurî.... dér „Ös-Budavár“-ul a întrecut'o prin şi mai numĕróse locurî de petrecere...

S'a făcut risipă din gros în decursul esposiţiei şi a mileniului. Ospeţele au curs grămadă. Acum s'a isprăvit cu serbările, cu esposiţia, cu banchetele. Locuitorii Budapestei rĕsuflă mai liber; industriaşii, comercianţii, ómenî de afacerî, *toţî se bucură, că în cele din urmă au scăpat de mileniu.* Acesta este sentimentul general, deóre-ce *s'a vĕḑut, că suntem fórte săracî,* şi décă interesarea generală se îndréptă într'o direcţiune, tóte celelalte stagnéză. După cum arată semnele, are sĕ trécă mult timp până se va arangia în Budapesta o nouă esposiţiă regnicolară.

„Magyar Hirlap“ într'un articol intitulat: „Rĕmas bun dela esposiţiă“ scrie între altele:

Ne servesce spre mulţămire şi adevĕrată disposiţiă de pace consciinţa, că acest mare prilegiu pentru a ne strînge mâna frăţéscă a fost leacul pentru atâtea neînţelegerî şi atâtea adversităţî isvorite din pĕcatele agitatorilor. **Numai şi numai locuitorii românî ai patriei maghiare au fost surḑî pentru invitarea, ce li s'au făcut.** S'au retras dela cordiala şi sincera îmbrăţişare şi ḑéu, nu spre binele lor au făcut'o. Ar fi putut sĕ fiă în mijlocul nostru şi cu noi la serbarea de mare amintire a progresului şi civilisaţiunei, şi n'ar fi simţit, că este deosebire între acela, carî fiă în orî-ce limbă, se mărturisesc pe sine ca patrioţî maghiarî. Retragerea a fost instructivă cu privire la ei. O constatăm acésta fără amărăciune, căcî dela ei atérna viitorul mai bun şi mai cu minte“.

Plecarea regelui Serbiei din România.

Dumineca trecută la órele 2 şi jumĕtate regele *Serbiei* şi-a luat rĕmas bun în castelul Peleş dela regina *Elisabeta* şi dela *principesa* României, sĕrutându-le mânile, a salutat cordial pe marele duce *Boris Vladimirovicî,* şi în urmă suindu-se în trăsură cu regele *Carol* şi principele *Ferdinand,* au mers la gară, unde au fost întimpinaţî în salonul de recepţiune de miniştri, miniştri plenipotenţiarî, prefectul de Ilfov şi Prahova, prefectul poliţiei capitalei, directorul căilor ferate şi o mulţime de d-nî şi d-ne veniţî din Bucurescî pentru a saluta de plecare pe regele Serbiei.

Suveranii au convorbit cât-va timp cu persónele presinte, după care regele Alecsandru, luându-şî ḑiua bună dela d-nii miniştri şi celelalte persóne presente a trecut pe dinaintea gardei de onóre.

Inainte de a se sui în vagonul regal, regele Serbiei reînoi Suveranului român viile sale mulţumirî pentru căldurósa primire, ce i-s'a făcut în România, şi pentru plăcutele ḑile petrecute la castelul Peleş, în mijlocul familiei regale, ceea ce va lăsa în inima Sa amintirî neşterse.

La órele 3 trenul regal s'a pus în mişcare în sunetul imnului naţional sêrbesc, îndreptându-se prin Chitila la Turnu-Severin.

La trecerea Sa prin gara Piteştî, regele Serbiei a fost întêmpinat de un numĕros public şi de autorităţile civile şi militare. Trenul a pornit din gară la órele 8.

La Slatina, trenul regal a întrat în gară la órele 9 şi 38. Regele Alexandru a fost aclamat de publicul care venise în mare numĕr. Prefectul şi autorităţile au salutat în vagon pe regele Alexandru.

Suveranul Serbiei s'a întreţinut în modul cel mai amabil cu unele dómne.

Trenul regal ajunse la Craiova la órele 11 şi 10 minute. Autorităţile civile şi militare au întêmpinat pe ilustrul óspe, care s'a întreţinut timp de ḑece minute cu prefectul judeţului şi cu persóne de distincţiune, carî îi veniseră întru întêmpinare.

La órele 2, trenul regal a ajuns la Severin şi s'a oprit la debarcader. Aci prefectul judeţului, colonelul Veropol şi un numĕros public a întêmpinat pe regele Alexandru. Suveranul s'a urcat pe yachtul sĕu unde a petrecut nóptea, de óre ce vaporul nu putea pleca, fiind o céţă fórte désă pe Dunăre.

La órele 5 diminéţa céţa ridicându-se, yachtul a părăsit portul ducêndu-se direct la Belgrad.

Deocamdată regele Alexandru va rĕmâné la Belgrad şi apoi va pleca la Biaritz.

SCIRILE ḐILEI.

— 24 Octomvre.

Curia reg. a respins recursul de nulitate al învĕţătorului român Nicolae *Trimbiţoniu,* contra sentinţei judecătoriei de pressă din Cluj, prin care acesta fusese osândit la 60 fl. amendă.

—o—

Cununa Ţarului pe mormêntul lui Carnot. Alaltăerî depuse ambasadorul rusesc din Paris, br. Mohrenheim, în Pantheon cununa destinată din partea Ţarului pentru mormêntul fostului preşedinte al republicei, Sadi Carnot. La sĕrbare luară parte ministrul preşedinte Meline, generalii Billot şi Tournier, d-na Carnot cu cei trei fiiî ai sĕi, şi toţî membri ambasadei ruséscî. Br. Mohrenheim rosti câte-va cuvinte, la carî ministrul-preşedinte Méline respunse, accentuând, că Carnot a fost primul urḑitor al *uniunei* binefăcĕtóre ruso-francese. D-na Carnot adresă baronului Mohrenheim cuvinte de mulţumire.

—o—

D-l profesor Dr. Elefterescu, valorosul nostru colaborator higienic din Bucurescî, ne rógă a aduce la cunoscinţa numĕroşilor d-sale amicî şi cunoscuţî, cu carî stă în corespondenţă, că cu ḑiua de 26 Octomvre v. (Sf. Dumitru) îşî va strămuta locuinţa (din Strada Popa Tatu nr. 103, unde a stat până acum) în *Fundătura Berzei nr. 30,* tot la Bucurescî.

—o—

„Civilisatorii“ Orientului. Caracteristic pentru „civilisatorii Orientului“ dela Pesta este cu deosebire faptul, că cea mai mare trecere în tot decursul exposiţiei a avut'o *„Ös-Budavár“*-ul, cunoscutul „cuib al imoralităţilor“, cum îl numesce una din foile pestane. Direcţiunea exposiţiei a petiţionat la consiliul comunal, ca sĕ-i dea voiă a prolungi încă *cel puţin pentru trei anî* esistenţa „Ös-Budavarului“. Contra acestei cererî s'au sculat acum toţî actorii din Budapesta, carî au şi trimis deputaţiunî la primarul şi la toţî membrii consiliului comunal, rugându-i sĕ facă a înceta „Ös-Budavárul“. Se vede, că acest cuib de scandale a găsit un bun loc în Budapesta, făcênd concurenţă, ba ameninţând chiar şi esistenţa teatrelor.

—o—

Nenorocire pe calea ferată. Trenul de persóne, ce circulă între Sibiiu şi Copşamică, plecând Luni la 5 óre p. m. din Sibiiu, la Ocna Sibiiului s'a ciocnit cu o tresină. Ómenii, carî se aflau în tresină făcuseră atent pe conducĕtorul ei Ioan Felmér, că e timpul sĕ dea la parte o tresina dinaintea trenului. Felmér însĕ ḑise, că el vocse sĕ ajungă mai întâiŭ la podul dela Ocna-Sibiiului, decât trenul, şi apoi va face loc. Intr'aceste însĕ trenul apucénd la vale a inaintat cu o repeḑiune fórte mare, şi ajunse tresina. Ómenii de pe tresină se siliră s'o depărteze de pe şine, ér Felmér se puse înainte cu o lampă, ca sĕ dea semn conducĕtorului locomotivei. Dér fiind prea târḑiu, trenul se isbi în tresină. Felmér murí momentan, ér ómenii ceilalţî din tresină au fost rĕniţî mai uşor. Tresina a fost mânată înainte pe şine până la o depărtare de 100 metri.

—o—

Vice-regele Chinei în disgrațiă. Din Peking se depeșéză, că consilierii imperatului chinezesc din motive necunoscute îi deteră acestuia sfatul sĕ-l despóiă pe vice-regele Li-Hung-Tsang de tóte demnitățile și oficiele. Impĕratul hotărî însĕ, ca Li-Hung-Tsang sĕ fiă pedepsit cu detragerea salarului pe tim de un an. Apoi sĕ tot trăéscă într'o astfel de țéră! Sĕrmanul Li-Hung Tsang numai înainte cu câte-va lunĭ fu primit cu tóte onorurile posibile la curțile europene, pe carĭ le visitase, și acum, sosit acasă, ómenii lui îl tócă în cap.

—o—

Mórte din causa unei musce. Din Dobrițin se scrie următórele: Ștefan Farkas, conducĕtor de locomotivă, s'a dus la înmormêntarea unui amic al sĕu. Mortul se afla în casa rece și coperișul cosciugului nu era așeḑat pe el. Pe Ștefan Farkas, care stetea lângă mort, îl mușcă de obraz o muscă și în scurt timp obrazul i-se umflă între cele mai marĭ durerĭ. Când sosi medicul, sângele îi era deja înveninat. Nenorocitul om muri după câte-va ḑile între chinurile cele mai marĭ.

—o—

6. *Aplicarea multiplă.* Nu există mijloc mai bun, care se póte aplica la diferite casurĭ, ca Molls Franzbrantwein care alină durerile, întăresce nervii și muschi întrebuințându-se ca adaos băi etc. O butelie 90 cr. se póte procura ḑilnic la prin poste dela farmacistul A. Moll liferantu, curței din Viena Tuchlauben 9. In depourile din provincie se céră espresŭ preparatele lui Moll, provĕḑute cu marca de contravenție și subscriere.

La mormêntul lui Gozsdu.

Budapesta, 2 Novembre n. 1896.

Onorată Redacțiune! Erĭ în ḑiua de 1 Novembre n., stipendiștii „*Fundațiunei Gozsdu*“, întoțiți de tinerimea română universitară și de cetățenii români din Budapesta, au sĕrbat amintirea marelui fundator *Gozsdu*.

Deși ḑiua de 1 Novembre n'are nicĭ o însemnătate la noi Românii, totuși după obiceiul orașului, numai în ḑiua acésta se póte ținea festivitate la morminte. Astfel am profitat și noi de ocasiune și ne-am acomodat usului general.

Sĕrbătorirea acésta a fost de cu vreme pregătită din partea stipendiștilor, carĭ constituindu-se sub presidiul d-lui *N. Mănoiu*, s'au luat disposițiile de pregătire. S'a pregătit o *cunună* dintre cele mai frumóse, atârnând de ea 2 bande late și lungĭ, în mândrul tricolor național românesc, scrise cu litere de aur, pe o bandă: „*Intru amintirea fericitului Emanoil Gozsdu*“, pe alta: „*Stipendiștii din a. 1896/7.*“

Era tocmai Duminecă, și deși era timpul cam ploios, totuși un număr mare de public s'a adunat la mormêntul lui Gozsdu.

Tinerimea româna universitară a plecat, dela societatea „*Petru Maior*“, la órele 2 p. m. și în corpore, cu cununa și tricolorul românesc în frunte a înaintat spre cimitirul *Kerepesi*, percurgênd stradele principale. Era ceva satisfăcĕtor, cum toțĭ trecĕtorii stau pe loc și admirau cununa și tricolorul românesc.

Ajungênd la pórta cimitirului, un sfătos de căpitan polițienesc ne opresce și întrébă de avem concesiune? Numai după ce d-l Mănoiu, care din vreme esoperase concesiune dela căpitanul suprem al poliției, a arătat concesiunea, li-sa permis intrarea.

Aicĭ la mausoleul lui *Gozsdu* aștepta mult public, ér ajungênd acolo s'a îngrămădit și mai mult. După-ce s'a depus cununa, stând toțĭ cu capetele desvălite, s'a esecutat următorul program:

1) *Adusu-mi-am aminte*, de *C. Porumbescu*, cântat de corul societății „Petru Maior“, condus de dl I. Cădariu. 2) *Vorbirea panegerică*, ținută de d-l *Mănoiu**). 3) *Finită i calealui*, de *Schubert*, cântată de cor, 4) *Vorbire panegerică*, ținută de d-l *Chendi*. 5) *Cu sfinții odihnesce*, de *Vidu*, cântată de cor. —

Cântările bine esecutate și vorbirile, au stors lacrămĭ din ochii publicului ascultător.

*) Acéstă vorbire o vom publica în numĕrul de mâne — Red.

Mai mult public era în cimiter ca în oraș, adunându-se mai ales la mormêntul lui Gozsdu. Maghiarii steteau cu capetele desvălite și se întrebau, că cine sunt aceștia și ce limbă vorbesc; unii ḑiceau, că vorbesc în limba francesă, alții limba italiană, ér unii mai cu minte le spuneau, că aștia sunt Românĭ și vorbesc și cântă românesce.

La 4 óre s'a terminat ceremonia. Ér la órele 7 séra tinerimea s'a întrunit în hotelul Dankovszky la cină, unde și-a petrecut în cea mai bună ordine până la órele 10 séra, când toțĭ s'au retras la sălașurile lor.

X.

Cestiunea armênă în camera francesă.

In ședința de alaltăerĭ a camerei francese, după diferite alte desbaterĭ, se sculă ministrul de esterne *Hanotaux* și ținù o vorbire mai lungă privitor la întêmplările din Armenia. Étă în liniamente principale conținutul acelei vorbirĭ:

Considerând numĕrul și dislocarea împrăștiată a celor trei milióne de Armenĭ, mișcarea acestora n'ar fi luat o intensitate atât de mare décă atingerea lor cu Europa n'ar fi născut în ei pofta de independență și mai ales décă administrația rea turcéscă nu le-ar fi dat ansă sĕ se plângă de repețite orĭ.

La recercarea Sultanului, *ambasadorii Angliei, Rusiei și Franciei au procedat în ințelegere*. In 1895 s'au ințeles cu toții asupra reformelor, ce erar fi de introdus în vilajete; planul însĕ nu s'a dus în deplinire, când se începură luptele și măcelăririle. Rĕul se revărsă asupra întregului imperiu otoman, asupra *Macedoniei*, unde pericolul fu delăturat prin *intervențiunea norocósă a Austro-Ungariei*, și asupra *Cretei*, unde diplomația formulă condițiunile pentru un nou regim liberal.

Inainte de tóte puterile sunt convinse, că este absolut necesară o *ințelegere puternică și leală*; procederea comună a ambasadorilor din Constantinopol merită laudă. Orĭ-ce gând la o *premergere isolată* trebue delăturat.

Apoi și décă s'ar întreprinde orĭ-ce acțiune din partea puterilor, acțiunea acésta nu-i permis sĕ conțină *nicĭ cel mai mic atac asupra integrității imperiului otoman*. Peste tot, un amestec direct invólve în sine unul dintre mijlócele cele mai periculóse și precare.

Cu ocasiunea visitei *Țarului* în Paris, s'au schimbat în cestiunea acésta *părerile cele mai precise*.

Cred, că Europa unită va fi în stare sĕ'l aducă pe Sultan la minte. Se va convinge că nu e vorba de-a favorisa vr'o parte a țĕrei, vr'o națiune séu confesiune, ci isvorul rĕului este a-se căuta în manipularea rea politică, financiară și administrativă.

Europa va pretinde dela Sultan, ca el sĕ-șĭ țină promisiunile, sĕ introducă reformele; apoi va pretinde, ca sĕ încete cu asupririle volnice, și sĕ grigéscă de siguranța tuturor supușilor, precum și de pacea publică și de ordine. Ii se va dovedi, că numai o astfel de politică póte fi numită leală și demnă.

Convocare.

Onoratele dómne membre ale „*Reuniunei femeilor române*“ din loc se invită la adunarea generală ordinară, ce se va ține în *7 (19) Noemvre c.* la 3 óre p. m. în sala cea mare din edificiul școlelor.

Pe lângă agendele regulate va veni eventual în discuțiune și *modificarea statutelor*.

Brașov, 24 Octomvre v. 1896.

Agnes Dușoiu, presidentă. Lazar Nastasi, actuar.

Revelările prințului Bismark.

Ḑiarul „*Neueste Nachrichten*“ din Lipsa publică o convorbire cu fostul cancelar *Bismark*. Acesta sĕ fi ḑis între altele următórele:

— „Mi-am gândit eu, că piatra aruncată de „*Hamburger Nachrichten*“ în tĕul rațelor va produce mare gâlcévă, dér am fost suprins de întinderea ce a luat afacerea. Cei ce au publicat revelările, de sigur urmăresc un scop anumit. Mi-se reproșéză de multe-orĭ *patima politică*; dér eu nu port rĕspunderea, nu am influință, și cu greu voi trăi atâta ca sĕ vĕd urmările faptelor ce se crează séu se întrelasă astăḑĭ. Regret, că dăm îndĕrăt, după-ce timp de 30 anĭ ne-am tot ridicat; îmĭ pare rĕu pentru fiiĭ mei. La cas décă îmĭ vor intenta un *proces*, n'am nimic încontră, îmĭ vor pregăti cel puțin un finit dramatic. Ce privesce atacurile lui „*Kölnische Zeitung*“ articolele ei sunt prea murdare, și de aceea nicĭ nu le voi mai ceti“.

E lucru curios ceea-ce susține ḑiarul frances „*Gaulois*“: adecă un redactor al sĕu a interwiewat pe un diplomat, care susținea sus și tare, că *autorul revelărilor* asupra învoielei ruso-germane, ce esistase înainte de 1890, nu este prințul Bismark, ci contele *Rantzau*, ginerele prințului.

Apoi interesant mai este și faptul ce-l susține „*Bank-und Handels-Zeitung*“ organ ce stă aprópe de prințul Bismark, că adecă *Țarul* Rusiei cu ocasiunea călĕtoriei sale recente se anunțase, că va face *visită în Friedrichsruh*, dér în fine totuși n'a făcut'o, fiind *reținut de impĕratul Wilhelm*. Astfel, după-ce lui Bismark îi fu imposibil de-a influința în persónă asupra tinĕrului Țar, ca înainte cu 9 anĭ asupra tată-s'o, au urmat *revelările*, carĭ sunt un apel la adresa Țarului și la adresa tuturor consilierilor și diplomaților responsabilĭ.

Din Sĕlagiu.

Étă întimpinarea d-lui învĕțător Fedorca, despre care am amintit deja:

Șimleul-Silvaniei, 29 Oct. 1896.

In nr. din 28 Oct. n. al „Gaz. Trans.“ cine-va a raportat, că eu am luat parte în grupa învĕțătorilor merșĭ din Selagiu la mileniu. Scirea e falsă și totodată cu multă malițiă impreunată. Autorul are mare predilecțiune a-mĭ aminti de 3—4 orĭ numele despoindu-mĕ și răpindu-mĭ tot ce am bun și frumos. Spre rectificare, Vĕ rog însĕ, D-le Redactor, sĕ dațĭ loc următórelor:

Ce e drept, în luna acésta am fost la Pesta în afacerĭ private, ca și de altă-dată, plecând din Șimleu și nu din Zelau, cum s'a ḑis, dér am mers singur, în alte ḑile și nu pe timpul plecărei deputațiunei, cu care în întréga călĕtoriă n'am convenit, ér isprăvindu-mĭ afacerile m'am reîntors tot singur. Acesta e adevĕrul! Cum vine déră corespondentul sĕ mĕ pună între fruntașii espedițiunei? E evident decĭ, că numai intențiunea meschină și odiul personal l'a îndemnat sĕ mĕ ponegréscă înaintea conaționalilor și fruntașilor Sĕlăgenĭ — cu atât mai vĕrtos, că dênsul, pe care am onóre a-l sci, și căruia ce e drept făr' a-i greși ceva de un timp 'i sunt *persona odiosa*, — precum mi-a venit la cunoscință, m'a vĕḑut însu-șĭ și scie apriat, că eu am călĕtorit în treburĭ private. Acesta cu drept cuvênt nu e lucru cinstit!

Intrébă d-l corespondent apoi, că: ce ḑice la acelea D-l Vicariu A. Barboloviciu? D-l vicariu sub ale căruĭ auspicii am crescut de 6 anĭ, mĕ cunósce cu mult mai bine decât ca la auḑul cuvêntului: „Pesta“ sĕ dubiteze în simțĕmêntul meu național! Ar fi și lucru ridicul sĕ infierăm între rĕtăcițĭ și renegațĭ pe orĭ-care, ce ar avé afacerĭ în acel oraș numai pentru-că éstimp acolo e espedițiune milenară!!

In deosebĭ însĕ e caracteristic, că pseudo corespondentul forțat — asemenea Romanului de odinióră aspirant cu dor la derimarea Chartaginei, care la orĭ-ce ocasiune esclama: „*ceterum censeo Chartaginem esse delendam*“ — dintre toțĭ numai a mea închipuită perdere o caută mai înadins nisuindu-se cu mare plăcere a mĕ face patentat în „patriotism“, ceea ce numai așa mi-o pot esplica, că dênsul având deja patenta în falsitate și grandomaniă, ar dori sĕ am și eu în mileniede, dér îi va lăsa gura multă apă!“

Un mare vornic al principelui din Moldova Demetriu Cantemir vĕḑênd, că nicĭ-decum nu merg bine trebile țĕrei, a ḑis odată domnitorului sĕu: Mai rar cu paharele și mai încet cu dărilę „Măria Ta“. Asemenea ḑic și eu: Mai mult cu dreptatea și mai slab cu malițiă, D-le S!

Alecsiu Fedorca,
învĕțător.

Observăm, că supĕrarea d-lui Fedorca asupra corespondentului o găsim neîntemeiată. Suntem de credință firmă, că corespondentul a fost de bună credință și că aicĭ nu póte fi vorba de vre-o „malițiă“, orĭ rĕsbunare, ci cel mult de-o *rĕtăcire*, la care póte a dat ansă *însu-șĭ d-l Fedorca*.

Sĕ nu se prea supere decĭ d-l Fedorca asupra corespondentului, căcĭ a atêrnat dela voința dênsului ca sĕ încungiure bĕnuelile...

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 4 Noemvre. Principele *Ferdinand* și principesa *Maria* au plecat aḑĭ, cu un tren special, prin Predeal, la Sigmaringen. Cu același tren a părăsit țéra și marele duce *Boris Vladimirovicĭ*, care va merge la Paris, unde va avé sĕ se întâlnéscă cu marele duce *Vladimir*, tatăl sĕu.

Bucurescĭ, 4 Noemvre. In tótă țéra timpul s'a schimbat cu desĕvêrșire, începênd, după o atât de lungă secetă, sĕ ploue. E temere însĕ sĕ nu dea după plóiă un ger, care ar puté nimici tótă recolta de tómnă,

Hamburg, 4 Noemvre. *Hoffmann*, redactorul ḑiarului „*Hamburger Nachrichten*“ în fiă-care ḑi se consultă cu prințul *Bismark*, care se simte fórte bine și adese-orĭ se plimbă până séra târḑiu. Contele *Wilhelm* Bismark de-o săptĕmână se află în Friedrichsruh. Publicul *demonstréză* adese-orĭ înaintea castelului.

Filipopol, 4 Noemvre. Conform scirilor sosite din Constantinopol, în ḑilele din urmă au fost *dețiuuțĭ acolo mulțĭ Turcĭ*, între carĭ cei mai mulțĭ preoțĭ. Intre *Izzet-Bey*, care în Yldiz-Kiosc se bucură de mare influință, și între *Azim*, prim-secretarul Sultanului, s'au încordat fórte mult raporturile.

Constantinopol, 4 Noemvre. Marele *Vezir* din nou s'a adresat c'un rescript secret către autoritățile polițienescĭ, în care le comunică, că *comitetul armenesc* a dat ordin la 200 membri ai sĕi sĕ îndeplinéscă anumite *atentate*, și dintre aceia 100 deja se află în Constantinopol, ér 100 stau ascunșĭ pe vapórele din Port. In ordonanță se impun cele mai stricte măsurĭ de siguranță.

NECROLOG. **Ana Moșoiu n. Raduțoiu**, soția d-lui Moise Moșoiu din Tohanul nou, a rĕposat în 3 Nov. n. c. în anul al 51-lea al etății și al 37-lea al căsătoriei. — Fiă-i țĕrĕna ușóră!

Teatru german. Astăḑĭ Joi în onórea primului tenor, a d-lui *Hugo-Rochell* se va juca opereta „*Zigeunerbaron*“. Sâmbătă se va da opereta „*Die schöne Galathea*“ și „*Der Löwen Erwachen*.“

DIVERSE.

Moda cea mai nóuă de-a ceti romane. Mare sensațiă a făcut între cetitorii de romane moda cea mai nouă din Anglia, de a ceti romane, și anume acolo s'a introdus datina, că romanele încep a fi cetite dela fine către început, adecă cetitorul începe cu capitolul ultim și așa continuă pănă gată cu cetitul acolo, unde se începe romanul. Se asigură, că influența estetică e nespus de mare asupra cetitorului în cetirea dindărăt înainte. Unii scriitori englesi au și folosit acéstă modă și au scris nesce romane începênd dela finit.

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia *„A. Mureșianu“* din Brașov, a eșit de sub tipar și se va espeda la începutul sĕptĕmânei acesteia tuturor celor ce au trimis înainte prețul lui. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind și mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieței și lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și imulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Dumineca. Pentru a economisi din spațiu, mĕsurile dĕ lungime și greutate, competințele de timbre și tacse, taxele pentru postă și telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisorĭ și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele mai nouĕ ordinațiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate și corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, și apoi vine partea literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuțĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor și fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotațiunea în economia comassată, Lucrarea pămêntului, Tovărĕșiile economice, Intrebuințarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Vĕruitul grâului de sĕmênță, Legumile bostănóse, Culesul și pĕstratul pómelor și altele. La urmă vin felurite povețe, glume etc. cum și o mulțime de anunțurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureșianu“ în Brașov și costă și de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior**

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Noemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.56	Vênd.	9.59
Argint român.	Cump.	9.41	Vênd.	9.44
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Noemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.70
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½% .	122.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	100.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.75
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.22½
Bonurĭ rurale croate-slavone . .	97.—
Imprum. ung. cu premii . . .	155.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.25
Renta de hârtie austr.	101.20
Renta de argint austr.	101.15
Renta de aur austr.	122.15
Losurĭ din 1860	144.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	934.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	405.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	366.75
Napoleondorĭ.	9.51½
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.70
London vista	119.70
Paris vista	47.50
Rente de coróne austr. 4%. . .	101.20
Note italiene.	44.45

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.		Stația		Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5.55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.	↳	5.24	10 45	tr. pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Teius Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uiuóra			2.49		2.08	4.27
11 09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2 26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3 04		4 45		10 22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5 27		10.51		Sighișora		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfalău		12.52	9.12		9.19	11.16
5 34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6.33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10 05	5.20			9.08
4 40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3 31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12 00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5 36	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón		Stația		Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș — Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.	Stația	tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt			Stația		tren mixt	Tren mixt	tren de persón.	tren de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt	Stația	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8:14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov — Zêrnești

trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu	Stația	trenu mixtu	trenu mixtu	trenu mixtu
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

			Stația			
4.—	9.10 (Numai Lunia comunică)	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	Numai Vinerĕ circulă
5 03	10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48	12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelic	Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3.44	8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48	7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș		2.01	6.52
9.59	4 55		Bistrița		1.16	5 55

Arad — Timișóra

				Stația				
6.20	11.25	5.—		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghedin.	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		Stația		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl.	Sibiiu	sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6 57	9.07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	Stația	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișora	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfalĕu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.